

การพัฒนาระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชนในจังหวัดเชียงราย

Development of Village Savings Fund Accounting System to Community
Accounting Enhancement in Chiang Rai Province

¹ธนภัทร กันทาวงศ์, ²กัสมา กาซอร์น, ³วัฒนา ยืนยง

⁴ปานฉัตร อาการักษ์ และ ⁵นิรุติ ชัยโชค

¹Thanaphat Kuntawong, ²Kasama Kasorn, ³Wathana Yeunyong

⁴Panchat Akarak and ⁵Nirut Chaichok

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

E-mail: ¹thanaphat.kun@gmail.com, ²kasama_kaw@yahoo.co.th

⁴p.thipnew1@hotmail.com, ⁵ma_rut.chai@hotmail.com

Received December 29, 2022; Revised January 24, 2023; Accepted February 26, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา พัฒนาระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน และศึกษาการถ่ายทอดการใช้ระบบจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัด เชียงราย ของการศึกษา กับกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ประธานกองทุน กรรมการ ผู้จัดทำบัญชีกองทุน และสมาชิกกองทุน จำนวน 50 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการศึกษาเอกสาร แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และ ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหา คือ ระบบการจัดเก็บเอกสาร ทั้งนี้ ระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ประกอบด้วย การบันทึกข้อมูลสมาชิก การบันทึกเงินฝาก-ถอนเงิน การบันทึกการกู้ยืมเงิน การบันทึกการส่งยอด ธนาคาร การแสดงรายงานงบการเงิน และการคำนวณจ่ายปันผล โดยความเหมาะสมของระบบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการถ่ายทอดการใช้ระบบให้กับสมาชิกกองทุน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งสถานการณ์ของการทำบัญชีชุมชนและระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน องค์ความรู้การวิจัยทำให้กลุ่มสมาชิกกองทุนมีความเข้าใจในการทำบัญชีชุมชน และการดำเนินงานกองทุนอย่างชัดเจน

คำสำคัญ: ระบบการทำบัญชี; กองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน; การเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน

Abstract

The purposes of this article were to study the problem conditions, the development of the village savings fund accounting system for community accounting enhancement, and the system transfer. From participatory action research with community in Thung Ko Sub-district, Wiang Chiang Rung District, Chiang Rai Province, of study with key informants such as fund chairman, directors, fund accountants, and fund members of 50 persons, and the experts of 9 persons. The data came from a documentary study, an interview, an evaluation, and a questionnaire. Data analysis on qualitative data to be analyzed by content analysis, quantitative data to be analyzed by descriptive statistical analysis, mean, standard deviation. A study revealed that the problem was with the document storage system. However, the village savings fund accounting system for community accounting enhancement includes member information recording, deposit-withdrawal recording, borrowing recording, bank balance recording, financial statement display, and dividend payment calculation. By system suitability at most levels and system transfers of fund members at high levels, including the situation of community accounting and the village savings fund accounting system. Research knowledge provides fund members with a clear understanding of community accounting and fund operations.

Keywords: Fund accounting system; village savings fund; community accounting enhancement

บทนำ

สถาบันการเงินชุมชนถูกจัดขึ้นเพื่อให้บริการทางการเงินแก่ประชาชนในชุมชน ซึ่งขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่สนับสนุนให้ประชาชนรกรากหมู่บ้านเข้าสู่แหล่งเงินทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวกในการเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในชุมชน ให้มีขีดความสามารถจัดระบบบริหารจัดการชุมชนด้วยตนเอง (จรัสวัณณ์ ภักดีวุฒิ, 2556) ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนจะต้องร่วมกันเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชน ได้แก่ กิจกรรมเงินกองทุนที่ได้รับการจัดสรร อาทิเช่น เงินฝากสัจจะ เงินค้ำหุน เงินรับฝาก เงินรับบริจาค เงินสมทบจากกลุ่มหรือจากสมาชิกและดอกเบี้ยผลประโยชน์อื่นที่กองทุนได้รับ เพื่อให้การดำเนินงานกองทุนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องจัดทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านให้มีความถูกต้อง

จังหวัดเชียงราย มีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านทำหน้าที่เหมือนกันกับสถาบันการเงินขนาดเล็กจำนวนประมาณ 200 กลุ่ม ที่ประกอบด้วยสมาชิกนำเงินมาซื้อหุ้น ฝากเงิน การกู้ยืมเงินเพื่อนำไปใช้ใน

ช่วงเวลาที่จำเป็นนำเงินมาชำระหนี้ และก็จะนำเงินที่รับหมุนเวียนให้สมาชิกที่ต้องการเงินทุนมากู้ต่อกๆ ไป ในหลักการเพื่อนช่วยเพื่อน จากการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการทำบัญชีชุมชนของกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีไม่ถูกต้อง บันทึกซ้ำ ทำบัญชีไม่ทัน สมาชิกบางรายต้องการทราบข้อมูล ไม่สามารถรายงานได้ทันที่ตามความต้องการของสมาชิก ไม่สามารถทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน มีปัญหาการติดตามหนี้ การเก็บเงิน ออกใบเสร็จให้กับสมาชิก (เอกชัย อุตสาหะ และคณะ, 2558) และจากการศึกษาสภาพปัญหาเชิงพื้นที่ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ปัญหาในการจัดทำบัญชี โดยกองทุนมีรายได้น้อยส่งผลให้การจ้างคนที่มาจัดทำบัญชีกองทุน ไม่มีความรู้ทางด้านบัญชี ทำให้ไม่สามารถทำบัญชีได้ถูกต้อง และครบถ้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพของข้อมูล มีการเปลี่ยนแปลงกลุ่มบุคคลที่ทำงาน ก่อปร กับ คณะกรรมการบริหารกองทุน ทำให้การทำงานในระบบบัญชีไม่ค่อยมีความต่อเนื่อง หมู่บ้านส่วนใหญ่ยังคงทำบัญชีด้วยมือเป็นส่วนใหญ่ ทำให้มีปัญหาในความล่าช้าของการบันทึกข้อมูล การรายงานในระบบกองทุนในชุมชน ยังขาดเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในระบบบัญชีกองทุนของชุมชน

อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาในการจัดทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านจึงมีหน่วยงานเข้ามาช่วยในการฝึกอบรม เพื่อให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิด ความชำนาญในการจัดทำบัญชีมากขึ้น (นันท์นภัส อธิระกนิษฐ และ อรวรรณ นิมตลึง, 2556) โดยระบบบัญชี หรือการบันทึกบัญชีเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นเครื่องมือของการวางระบบบัญชีที่ดี เหมาะสม และน่าเชื่อถืออันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงาน (สถาพร แสงสุโพธิ์, 2557) การวางระบบบัญชีหลายกิจการใช้ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในงานวางระบบบัญชีสมบูรณ์และทันสมัยมากขึ้น ส่งผลให้ เอกสารทางการเงินบัญชี สมุดบัญชี รายงานทางการเงินมีรูปแบบที่ทันสมัย สะดวกรวดเร็วในการใช้งาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ถึงแม้ว่าสถานการณ์จะเปลี่ยนแปลงกะทันหันอย่างไร ก็จะสามารถปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงาน และสามารถรักษาคุณภาพของงานได้อย่างเหมาะสม (ชลิดา ลีนจี, กนกมณี หอมแก้ว และลักษมี บุญเอี่ยม, 2565)

การจัดทำระบบบัญชีในการนำเทคโนโลยีหรือระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ประกอบการดำเนินงานของกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน เพื่อช่วยในงานวางระบบบัญชีสมบูรณ์และทันสมัยมากขึ้น ส่งผลให้เอกสารทางการเงินบัญชี สมุดบัญชี รายงานทางการเงินมีรูปแบบที่ทันสมัย สะดวกรวดเร็วในการใช้งานง่ายต่อการทำความเข้าใจระบบสารสนเทศทางการบัญชี (สุนิสา รัตนประยูร, 2560) ดังนั้น การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาระบบบัญชีให้มีคุณภาพ มาตรฐาน จะสามารถทำให้กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ในชุมชน ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการ สามารถบริหารจัดการค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น บริหารจากการดำเนินการที่มีความคล่องตัว ตรวจสอบความถูกต้องได้ง่าย รวดเร็ว (เทิดศักดิ์ ทองแย้ม, 2558) ระบบการทำบัญชีชุมชนจะประสบผลสำเร็จได้นั้น การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย จะสามารถทำให้กลุ่มรับรู้ถึงกำไรและขาดทุนของการดำเนินการ ทั้งนี้ การพัฒนาระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ในจังหวัด

เชียงราย ให้เกิดการพัฒนาระบบบัญชีที่เหมาะสมในการบริหารจัดการให้บริการแก่สมาชิกในชุมชน ได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง พอเพียงและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการทำบัญชีชุมชนของกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อพัฒนาระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ในจังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาผลการถ่ายทอดระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ในจังหวัดเชียงราย

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดสถาบันการเงินชุมชน

สถาบันการเงินชุมชนถูกจัดขึ้นเพื่อให้บริการทางการเงินแก่ ประชาชนในชุมชนที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ถูกต้อง เพื่อพัฒนาระบบการเงินที่สนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากจากกองทุนหมู่บ้านที่มีความพร้อมสู่การเป็นธนาคารหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนฐานรากเข้าสู่แหล่งเงินทุนอย่างยั่งยืน (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน, 2560) ระบบการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน มีขั้นตอน (กรรณก น้อยแถม และคณะ, 2557) ดังนี้ 1) สถาบันการเงินชุมชน ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนและการให้บริการต่างๆ ได้แก่ การให้บริการแก่สมาชิก เช่น การรับฝากเงิน/ถอนเงินจากสมาชิก การนำเงินทุนไปปล่อยกู้หรือให้สินเชื่อแก่คนในชุมชน การนำเงินทุนไปลงทุนร่วมกับองค์กรต่างๆ 2) การให้บริการ ทำให้มีรายได้สุทธิจากการดำเนินงาน รายได้จากเงินทุนของชุมชนและรายได้จากแหล่งเงินกู้ ซึ่งเกิดจากรายได้สุทธิหักลบด้วยรายจ่ายสุทธิ และ 3) รายได้สุทธิ สามารถนำไปจัดสรรรายได้ และดำเนินงานเพื่อนำไปพัฒนากองทุน ระบบรายงานและบุคลากรของสถาบันนำไปจัดการด้านสวัสดิการแก่คนในชุมชน เพื่อสมาชิกหรือคนในท้องถิ่น นำไปเป็นทุนสำรองและเป็นเงินบริจาค นำไปเป็นเงินปันผลและดอกเบี้ย จ่ายแก่ผู้ฝากเงิน ผู้ถือหุ้น ผู้ร่วมลงทุน และเป็นแหล่งเงินกู้ ทั้งนี้ กิจกรรมสถาบันการเงินชุมชน ประกอบด้วย กิจกรรมสำคัญ (สำราญ วิเศษ, ภัคดี โพธิ์สิงห์ และสัญญา เคนาภูมิ, 2560) อาทิเช่น ส่งเสริมการออมแก่ชุมชน สมาชิกของสถาบันจะมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมหรือประชาคม เพื่อเข้าใจระบบการดำเนินงานและประชุมในหัวข้อหรือประเด็นต่างๆเพื่อพัฒนาสถาบันการเงินในชุมชนของตน ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อให้สมาชิกมีรายได้ สมาชิกจะมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รับฝากเงินจากสมาชิก และประชาชน เพื่อนำเงินมาปล่อยกู้ หรือดำเนินการต่างๆ เพื่อให้เกิดรายได้ และให้ผลตอบแทนแก่ผู้ฝากในรูปแบบดอกเบี้ย ให้สินเชื่อแก่สมาชิกและประชาชน หรือองค์การการเงินอื่นเพื่อสร้างรายได้แก่สถาบันการเงินชุมชน ให้บริการธุรกรรมทางการเงิน ธุรกรรมอื่นๆ ที่อำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการให้แก่สมาชิกและประชาชน และ

จัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน และจัดสรรรายได้เพื่อดำเนินการให้บริการและพัฒนาศักยภาพ การนำรายได้จากการให้บริการแก่สมาชิกและประชาชน มาจัดสรรและดำเนินการ

อย่างไรก็ตาม กองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน จะต้องมีความสามารถในการดำรงอยู่ ในการให้บริการโดยเฉพาะผู้ที่ขาดโอกาสในการใช้บริการทางการเงินทั่วไปอย่างต่อเนื่อง บริหารจัดการรายได้เพียงพอต่อการดำเนินงานและจัด สวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน อาทิเช่น ให้บริการความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี โดยใช้ระบบสารสนเทศเพื่อบริการ การฝึกอบรมการให้ความรู้ด้านการเงิน การเปิดให้สมาชิกร่วมในการซื้อกองทุนเพื่อรับเงินปันผล และการบันทึกการ จัดทำบัญชีชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

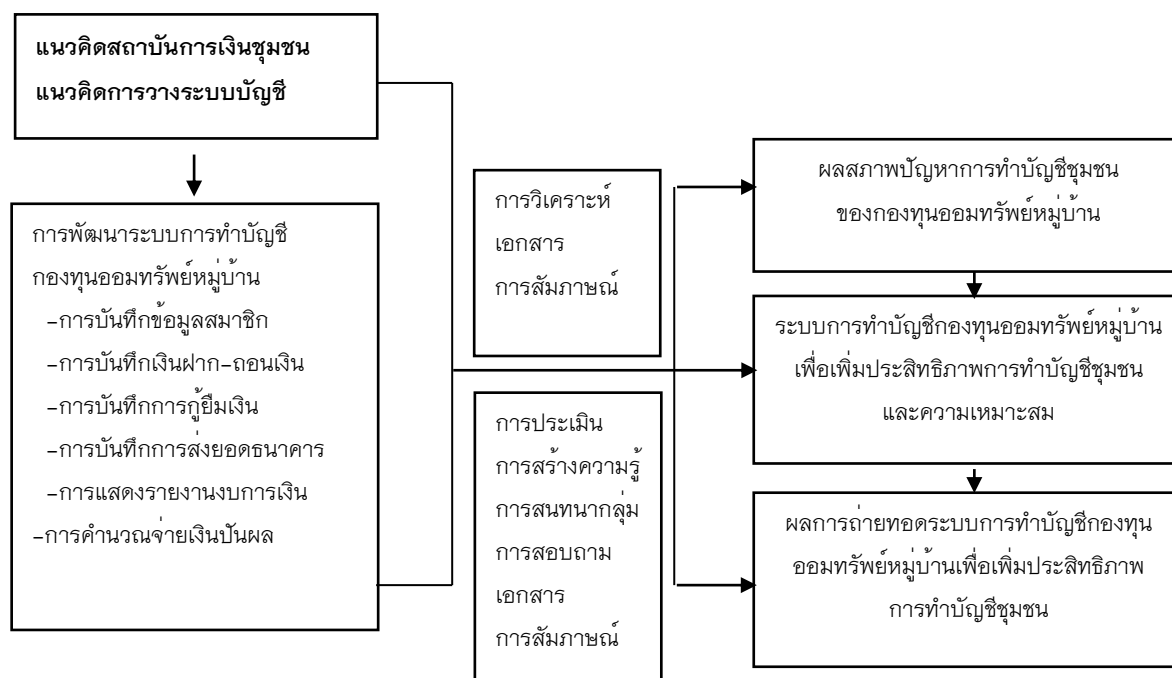
แนวคิดการวางระบบบัญชี

การวางระบบบัญชี เป็นกลไกที่กิจการวางไว้เพื่อให้ข้อมูลทางการเงินจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องส่งมายังแผนกการบัญชี โดยรัญชิดา กุฎีศรี และคณะ (2562) กล่าวว่า ระบบบัญชี คือ ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลเอกสารทางการเงินต่างๆที่เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี สมุดบัญชี เครื่องมือ อุปกรณ์ วิธีการที่ใช้ในการบันทึกบัญชี การจัดทำรายงานเสนอต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายนอกและภายในกิจการช่วยให้ฝ่ายจัดการได้มีข้อมูลประกอบการบริหารงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และ สถาพร แสงสุโพธิ์ (2557) กล่าวถึงระบบบัญชี หมายถึง ระบบการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินอันประกอบด้วยแบบฟอร์ม หรือเอกสารทางการเงินที่เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี และการจัดการข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน การมีข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งให้ข้อมูลกับ กลุ่มสมาชิก ขณะที่ สมเดช โรจน์ศรีเสถียร (2558) นิยามระบบบัญชี คือ การจำแนกประเภทข้อมูลจากบัญชี สมุดบัญชี เอกสารแบบพิมพ์ วิธีการดำเนินงาน การควบคุมทางการเงินและการนำเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ เข้ามาใช้ในการจัดทำ รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกิจการให้สามารถนำเสนอข้อมูลทางบัญชีสำเร็จสมบูรณ์ในเรื่องที่เกี่ยวกับ สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ ค่าใช้จ่าย การประเมินผลของการดำเนินงานอย่างถูกต้อง เป็นระบบแบบแผนที่ดี นอกจากนี้ ระบบบัญชียังช่วยให้มีการจัดทำรายงานเพื่อเสนอต่อผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้อง

การวางระบบบัญชีที่ทันสมัย สะดวกรวดเร็วในการใช้งาน และครบถ้วนตามข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ การพัฒนาระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน เป็นการพัฒนาระบบงานที่เกี่ยวกับการกำหนดวิธีปฏิบัติงานทางบัญชีเป็นระบบบัญชีที่ใช้มีข้อดีแต่สอดคล้องเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ใช้ในปัจจุบันควบคู่ไปด้วย อันส่งผลให้เข้าใจถึงระบบบัญชีที่แท้จริง ง่ายต่อการทำความเข้าใจ โดยระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ทั้งด้านการบันทึกข้อมูลสมาชิก การบันทึกเงินฝาก-ถอนเงิน การบันทึกการกู้ยืมเงิน การบันทึกการส่งยอดธนาคาร การแสดงรายงานงบการเงิน และการคำนวณจ่ายเงินปันผลที่ทำให้ข้อมูลมีความถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการ มีความรวดเร็ว ความยืดหยุ่นในการออกรายงานที่สามารถทำให้

ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายพันธกิจของกองทุนอันนำไปสู่การถ่ายทอดการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการใช้ระบบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานซึ่งชุมชนของการจัดการตนเองนำสู่ชุมชนเข้มแข็ง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย: พัฒนาระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ในจังหวัดเชียงราย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่มุ่งพัฒนาระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ในจังหวัดเชียงราย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ กลุ่มสมาชิกกองทุนในพื้นที่วิจัยในการศึกษา คือ ตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัด เชียงราย โดยกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ การระดมสมอง ประกอบด้วย ประธานกองทุน กรรมการ ผู้จัดทำบัญชีกองทุน และสมาชิกกองทุน รวมจำนวน 50 คน เป็นกลุ่มที่มีปัญหาจากการศึกษาบริบทปัญหาเชิงพื้นที่ และเป็นกลุ่มที่สมัครใจเข้าร่วมการดำเนินการตามโครงการวิจัย ได้มาจากการคัดเข้า-คัดออก และการเลือกแบบเจาะจง และกลุ่มในการประเมินความเหมาะสมของระบบที่พัฒนาขึ้น คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการจัดทำระบบบัญชี รวมจำนวน 9 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชี ชุมชน และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ชนิดไม่มีโครงสร้าง 2) แบบสัมภาษณ์ ชนิดกึ่งมีโครงสร้าง เป็นคำถามปลายเปิด ใช้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการทำบัญชีชุมชน การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการตัดสินใจ และวิเคราะห์องค์ประกอบของระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน 3) แบบประเมินความเหมาะสมของระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้ประเมิน ตอนที่ 2 คำถาม ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้งานระบบ ด้านการออกแบบระบบ ด้านประสิทธิภาพของระบบ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5- Rating Scales) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 และ 4) แบบสอบถามการถ่ายทอดระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สถานการณ์การทำบัญชีชุมชน ตอนที่ 3 ระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5- Rating Scales) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์

ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาการทำบัญชีชุมชนของกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วย แบบสัมภาษณ์ กับประธานกองทุน กรรมการ ผู้จัดทำบัญชีกองทุน และสมาชิกกองทุน จำนวน 50 คน ทั้งลักษณะการดำเนินงานของกองทุน แนวทางการจัดทำบัญชี ปัญหาในการจัดทำบัญชี เพื่อวางแผนและหาแนวทางการแก้ปัญหา กับชุมชน และระดมความคิดเห็นเพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงในการจัดทำบัญชีชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนา

ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี เป็นกรอบการสร้างระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน และศึกษา หลักการสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโปรแกรมการใช้งาน ร่วมกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการระบบ ขั้นตอนและวิธีการใช้ฐานข้อมูล ของระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน นำสู่การจัดทำคู่มือการใช้งานระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ทั้งหลักการบันทึกข้อมูลสมาชิก การบันทึกเงินฝาก-ถอนเงิน การบันทึกการกู้ยืมเงิน การบันทึกการส่งยอดธนาคาร การแสดงรายงานงบการเงิน การคำนวณจ่ายเงินปันผล ที่สอดคล้องตามความต้องการของชุมชน และสามารถนำไปใช้ได้อย่างแท้จริง เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ และนำคู่มือการใช้ระบบ พร้อมแบบประเมินให้

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ทำการประเมิน รวบรวมข้อมูลนำไปวิเคราะห์ผลความเหมาะสมของระบบ การทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การนำไปใช้

การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์ หมู่บ้าน ตามคู่มือการใช้งานของระบบ กับกลุ่มเป้าหมาย ประธานกองทุน กรรมการ ผู้จัดทำบัญชี กองทุน และสมาชิกกองทุน จำนวน 50 คน ที่เข้าร่วมอบรมลงมือปฏิบัติจริง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล

การจัดเวทีประชุมเพื่อสรุปผลการถ่ายทอดระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพ การทำบัญชีชุมชน และสะท้อนผลการใช้ระบบ รวมทั้งนำแบบสอบถามการถ่ายทอด ระบบการทำบัญชีกองทุนออม ทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ให้กับ กลุ่มเป้าหมาย ประธานกองทุน กรรมการ ผู้จัดทำบัญชี กองทุน และสมาชิกกองทุน จำนวน 50 คน ได้ แสดงความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถาม รวบรวมข้อมูลให้ครบ ตามจำนวน นำไปวิเคราะห์ผลการ ถ่ายทอดระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำ บัญชีชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลสภาพปัญหาการทำบัญชีชุมชนของกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน และระบบการทำ บัญชีกองทุน ออมทรัพย์ หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน และการสะท้อนผลการ ถ่ายทอดระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ในประเด็นข้อค้นพบ ส่วนผลความเหมาะสมของระบบการทำ บัญชีกองทุนออมทรัพย์ หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน และผลการถ่ายทอดระบบ การทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ที่ 1 สภาพปัญหาการทำบัญชีชุมชนของกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน ผลการวิจัย พบว่า

1.1 รูปแบบการบันทึกบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านในตำบลทุ่งก่ออำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย มี 15 หมู่บ้าน ที่มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้น เอกสารการบันทึกบัญชี ประกอบด้วย บัญชีเงินฝากธนาคาร บัญชีลูกหนี้ บัญชีเงินจัดสรรบัญชีกำไรสะสมและการจัดสรรกำไรขาดทุน ประจำปี สมุดบัญชีรายรับเงินกองทุน สมุดบัญชีรายจ่ายเงินกองทุน สมุดบัญชีรายได้ประจำปี งบ ทดลอง งบกำไรขาดทุน และงบดุล โดยรูปแบบการจัดทำบัญชี ผู้จัดทำบัญชี มีจดบันทึกเอกสารต่างๆ ในสมุดบัญชีไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชี ขาดความชำนาญในด้านการทำงบการเงิน กองทุนมี

คณะกรรมการหลายกลุ่มบุคคล มีการแบ่งแยกหน้าที่การเก็บเอกสาร และการทำบัญชีทำให้มีข้อผิดพลาดจากการทำบัญชี ขาดการควบคุม ข้อมูลบัญชีไม่มีความสมบูรณ์ในการจัดทำงบการเงิน

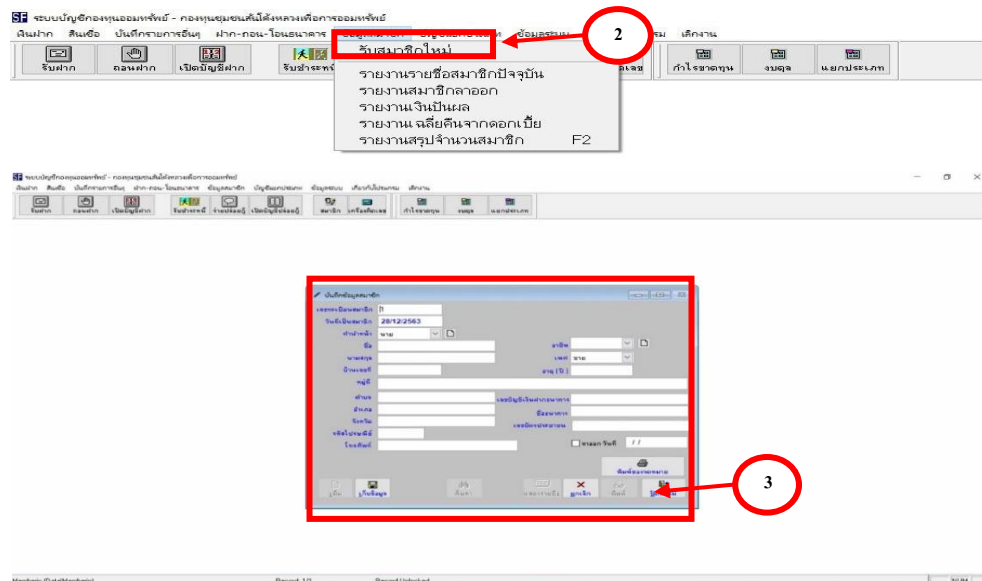
1.2 สภาพปัญหา และสาเหตุของปัญหาในด้านการจัดทำงบการเงิน และทำบัญชีตามความเข้าใจของตนเอง ปัญหาในด้านการจัดเก็บเอกสาร ขาดระบบการจัดเก็บเอกสาร นอกจากนี้ ปัญหาการเก็บข้อมูล โดยในหมู่บ้านมีการแบ่งแยกหน้าที่การเก็บเอกสารและแบ่งแยกหน้าที่ในการทำงานแตกต่างกันไป ทำให้ยากแก่การเก็บข้อมูลทั้งหมด และมีข้อผิดพลาดในการทำบัญชี การบันทึกในกระดาษ ทำให้เอกสารเกิดการชำรุดเสียหาย ขาดความรู้ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ในการจัดทำช่วยจัดเก็บข้อมูลงบการเงินในแต่ละปี

2. วัตถุประสงค์ที่ 2 พัฒนาระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ผลการวิจัยพบว่า

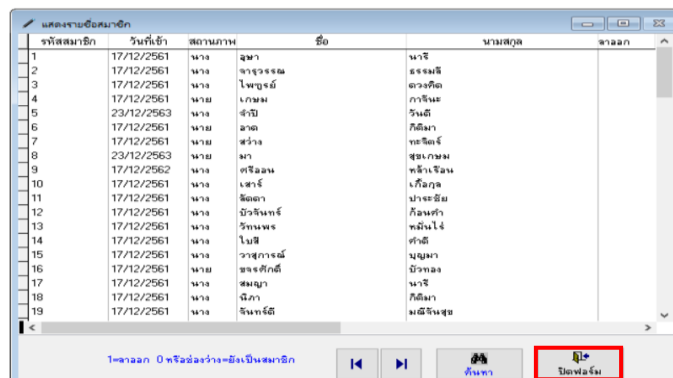
2.1 ผลระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน

การบันทึกข้อมูลสมาชิก

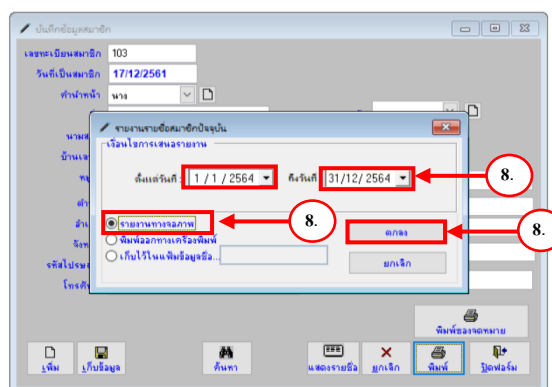
เมนูการใช้งานหลักและวิธีการใช้งาน จะต้องเริ่มโดยการใช้งานตามเมนูการใช้งานที่แบ่งออกเป็น หมวดหลักๆ คือ การบันทึกข้อมูลสมาชิกเริ่มต้นใช้โดยใช้เมนู “รับสมาชิกใหม่” และบันทึกข้อมูลสมาชิก

เมื่อกรอกข้อมูลสมาชิกครบถ้วน เลือก “เก็บข้อมูล” และเลือก “ยกเลิก” เมื่อต้องการตรวจรายชื่อสมาชิก การตรวจรายชื่อสมาชิกเลือก “แสดงรายชื่อ” เมื่อไม่ต้องการใช้งานเลือก “ปิดฟอร์ม”

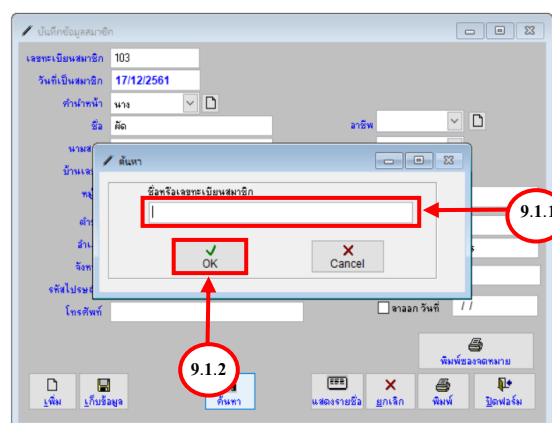

กรณีต้องการเพิ่มข้อมูลสมาชิกเลือก “เพิ่ม” กรอกข้อมูลครบเลือก “เก็บข้อมูล” กรณีต้องการพิมพ์รายชื่อสมาชิกเป็นรายงานเลือก “พิมพ์” กรอกวันที่ที่ต้องการแสดงรายชื่อสมาชิก เลือก “รายงานทางจอภาพ” เลือก “ตกลง” จากนั้นจะแสดงรายงานรายชื่อสมาชิกปัจจุบันที่ต้องการ ถ้าต้องการป้อนรายชื่อเลือกไอคอน ☐ เพื่อป้อนรายชื่อสมาชิกออกมา ถ้ายังไม่ต้องการป้อนรายชื่อให้เลือกไอคอน ☒ เพื่อปิดฟอร์มการใช้งาน

การค้นหารายชื่อสมาชิกมีอยู่ 2 วิธี

1) เลือก “ค้นหา” โดยพิมพ์ชื่อสมาชิกที่ต้องการค้นหาเลือก “OK” ข้อมูลสมาชิกจะขึ้นหน้าจอ

598

598

598

598

598

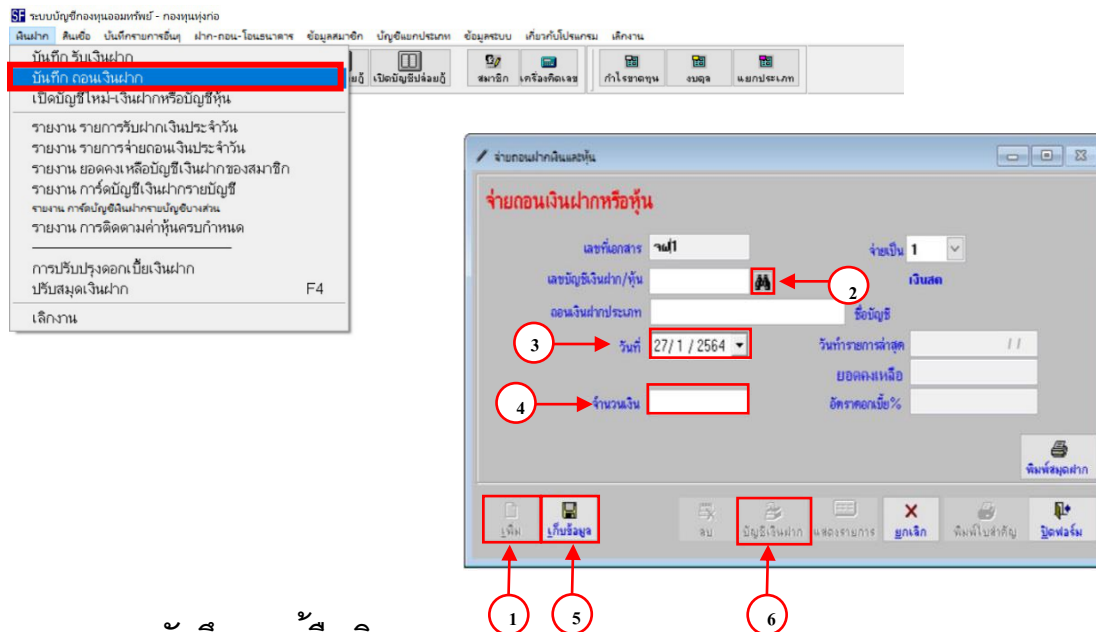

598

2) การบันทึกรับเงินฝาก โดยใช้เมนู “บันทึกรับเงินฝาก” โดยเริ่มการใช้งาน เลือกเข้าแท็บ “บันทึกรับเงินฝาก” จากนั้นจะปรากฏหน้าจอ “รับฝากเงินและหุ้น” กรอกรอกเลือก “เพิ่ม” เพื่อเพิ่มข้อมูลรับเงินฝาก กำหนด “วันที่” ในวันที่ทำการฝากเงินเลือกประเภทของการรับเงินที่สมาชิกนำมาฝาก เลือก “รับเข้า” เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร เช็ค เลือกค้นหา “เลขบัญชีเงินฝาก/หุ้น” ของสมาชิกที่ต้องการแล้วคลิก 2 รอบ เพื่อแสดงชื่อสมาชิกกรอก “จำนวนเงิน” ที่สมาชิกนำมาฝาก บันทึกข้อมูล “เก็บข้อมูล” เลือก “ปิดฟอร์ม” เมื่อทำการบันทึกสำเร็จ

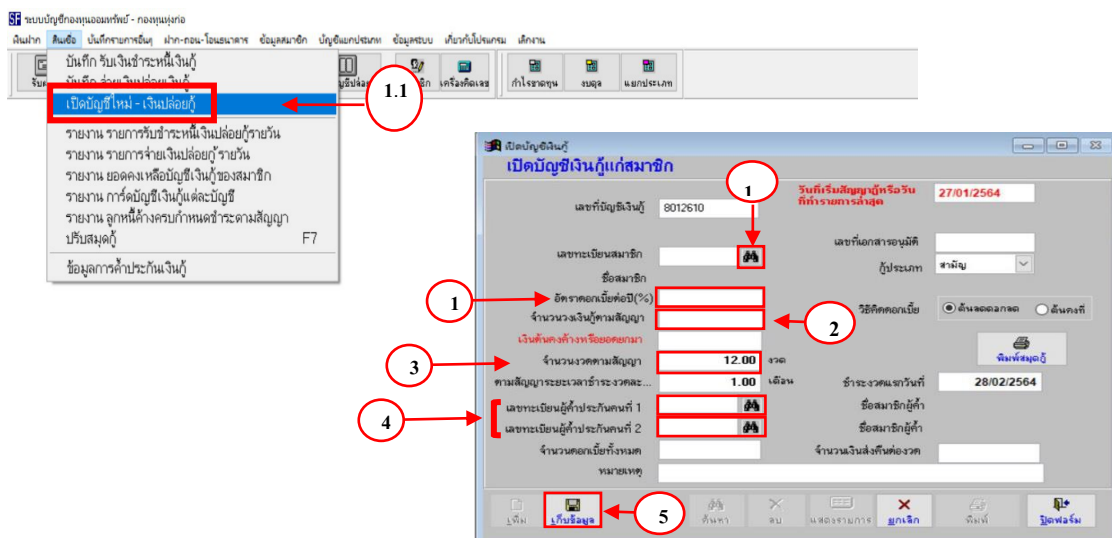
การบันทึกถอนเงินฝาก

การบันทึกถอนเงินฝาก โดยใช้เมนู “บันทึกถอนเงินฝาก” โดยเริ่มการใช้งาน เลือกเข้าแท็บ “บันทึกถอนเงินฝาก” จากนั้นจะปรากฏหน้าจอ “จ่ายถอนเงินฝากหรือหุ้น” โดยกรอกเลือก “เพิ่ม” เพื่อเพิ่มข้อมูลถอนเงินฝาก เลือกค้นหา “เลขบัญชีเงินฝาก/หุ้น” ของสมาชิกที่ต้องการ กำหนด “วันที่” ในวันที่ทำการรายการถอนเงิน กรอก “จำนวนเงิน” ที่สมาชิกต้องการถอนเงิน บันทึกข้อมูล “เก็บข้อมูล” ดูรายละเอียดของบัญชีเงินฝาก ถอนเงิน เลือก “บัญชีเงินฝาก”

การบันทึกการกู้ยืมเงิน

1) การเปิดบัญชีเงินกู้ โดยใช้เมนู “สินเชื่อ” โดยเริ่มการใช้งาน เลือก “เปิดบัญชีใหม่-เงินปล่อยกู้” กรอกข้อมูลเปิดบัญชีเงินกู้ให้กับสมาชิก โดยเลือกค้นหา “เลขทะเบียนสมาชิก” โดยกรอกอัตราดอกเบี้ยต่อปี จำนวนวงเงินกู้ตามสัญญา จำนวนงวดตามสัญญา เลขทะเบียนผู้ค้ำประกัน บันทึกข้อมูล “เก็บข้อมูล”

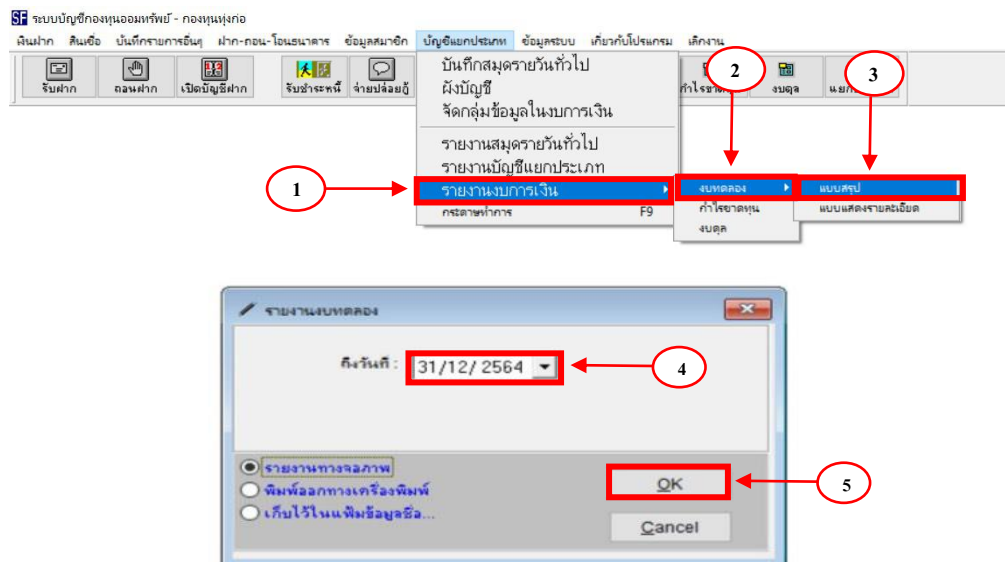
การบันทึกการส่งยอดธนาคาร

1) การบันทึกฝากโอนธนาคาร โดยใช้เมนู “ฝาก-ถอน-โอนธนาคาร” โดยเริ่มการใช้งาน เลือก “นำเงินฝาก ถอนเงินฝาก โอนธนาคาร” โดยกรอกเลขที่ใบนำฝาก จำนวนเงิน ฝากเข้าบัญชี เลือก “บันทึก” เลือก “ปิดฟอร์ม” เมื่อทำการบันทึกสำเร็จ

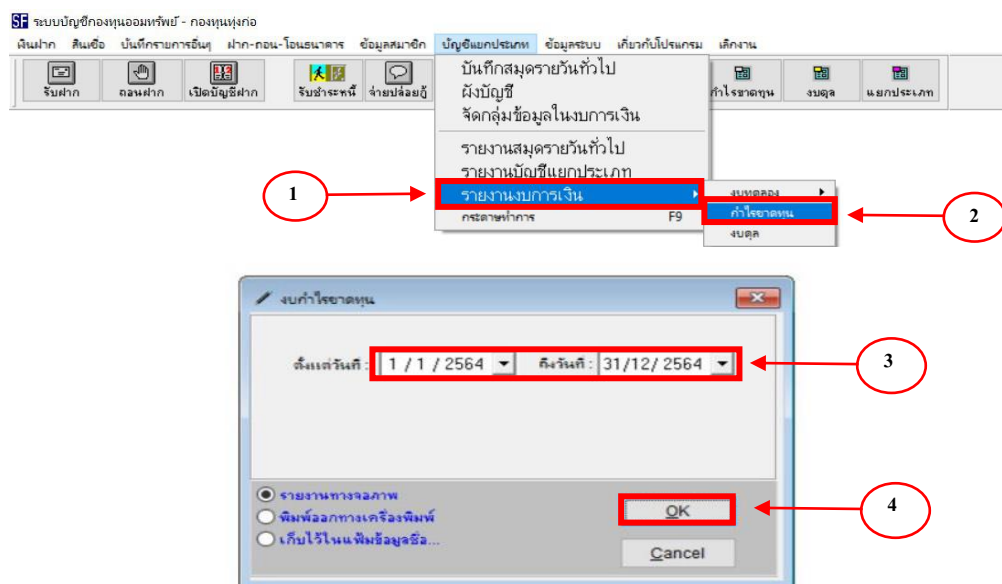
2) การบันทึกถอนโอนธนาคาร โดยใช้เมนู “ฝาก-ถอน-โอนธนาคาร” โดยเริ่มการใช้งาน เลือก “นำเงินฝาก ถอนเงินฝาก โอนธนาคาร” โดยกรอกเลขที่ ถอนเงินฝากธนาคาร เลขที่เอกสารการถอน จำนวนเงิน ถอนจากบัญชี เลือก “บันทึก” เลือก “ปิดฟอร์ม” เมื่อทำการบันทึกสำเร็จ

การแสดงผลงานของงบ

1) การแสดงงบทดลองโดยใช้เมนู “บัญชีแยกประเภท” โดยเริ่มการใช้งาน เลือก “รายงานงบการเงิน” เลือก “งบทดลอง” เลือก “แบบสรุป” โดยแสดงหน้าต่างรายงานงบทดลอง เลือกวันที่ที่ต้องการดูรายงานงบทดลอง เลือก “OK” ถ้าต้องการปรีนรายงานให้เลือกเพื่อทำการปรีนรายงาน เลือก “ปิดฟอร์ม” เมื่อทำการสำเร็จ

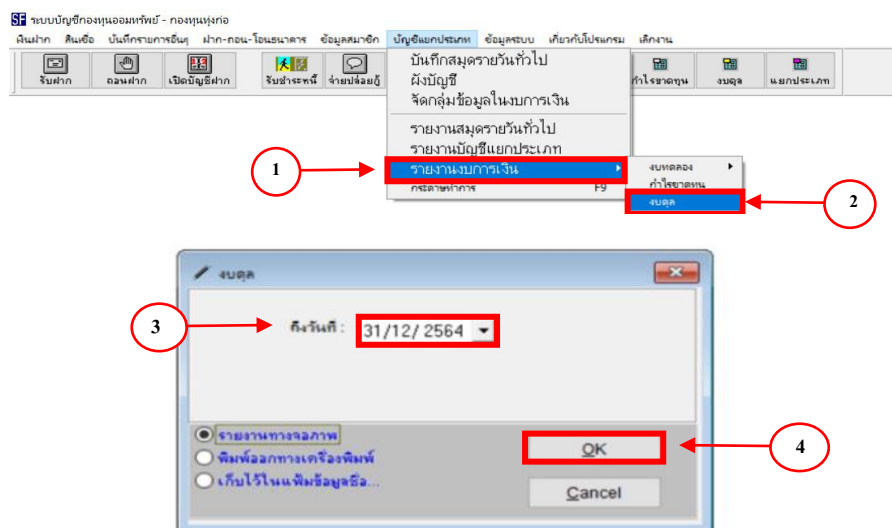

2) การแสดงงบกำไรขาดทุนโดยใช้เมนู “บัญชีแยกประเภท” โดยเริ่มการใช้งาน เลือก “รายงานงบการเงิน” เลือก “งบกำไรขาดทุน” แสดงหน้าต่างรายงานงบกำไรขาดทุน เลือกวันที่ที่ต้องการดูรายงานงบกำไรขาดทุน เลือก “OK” ถ้าต้องการปรีนรายงานให้เลือกเพื่อทำการปรีนรายงานเลือก “ปิดฟอร์ม” เมื่อทำการสำเร็จ

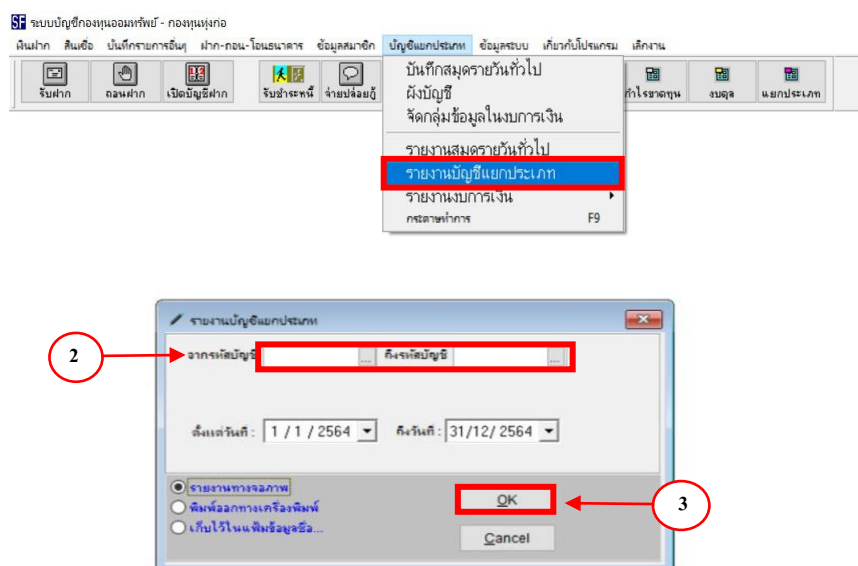
การแสดงผล

การแสดงผล โดยใช้เมนู “บัญชีแยกประเภท” โดยเริ่มการใช้งาน เลือก “รายงานงบดุล” เลือก “งบดุล” โดยแสดงหน้าต่างรายงานงบดุล เลือก “ถึงวันที่” ที่ต้องการดูรายงานงบดุล เลือก “OK” ถ้าต้องการปริ้นรายงานให้เลือกเพื่อทำการปริ้นรายงาน เลือก “ปิดฟอร์ม” เมื่อทำรายการสำเร็จ

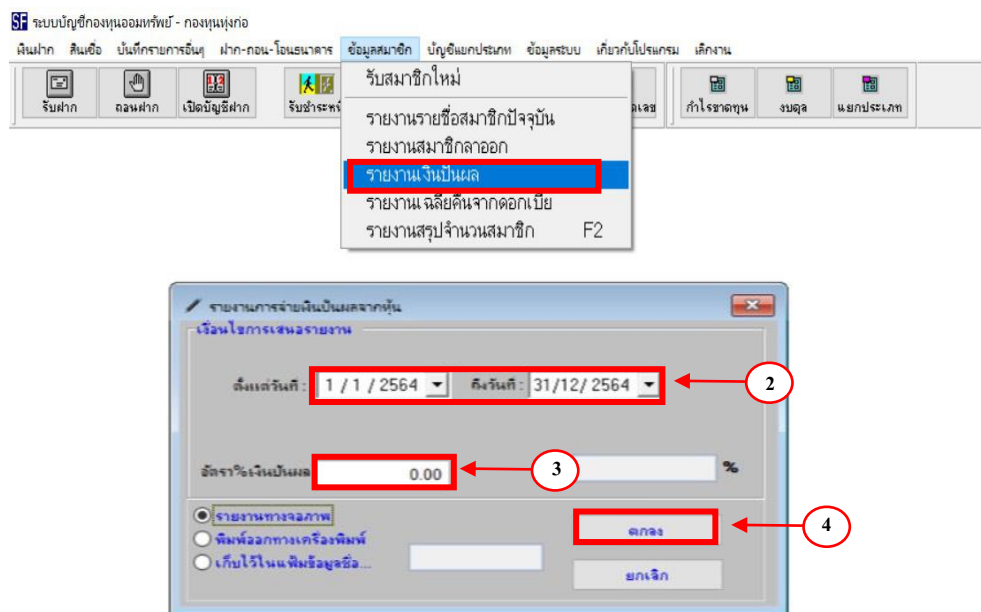
การแสดงผลงานบัญชีแยกประเภท

การแสดงผลงานบัญชีแยกประเภท โดยใช้เมนู “บัญชีแยกประเภท” โดยเริ่มการใช้งาน เลือก “รายงานบัญชีแยกประเภท” เลือก “จากรหัสบัญชี” ที่ต้องการ เช่น เงินสด เลือก “OK”

การคำนวณจ่ายเงินปันผล

การคำนวณจ่ายเงินปันผล โดยใช้เมนู “ข้อมูลสมาชิก” โดยเริ่มการใช้งาน เลือก “รายงานการจ่ายเงินปันผล” จะแสดงหน้าต่าง รายงานจ่ายเงินปันผลจากหุ้น เลือกวันที่ ต้นปี-ปลายปี กำหนดอัตรา % เงินปันผลที่ต้องการ เลือก “ตกลง” เพื่อแสดงรายงานเงินปันผล

2.2 ความเหมาะสมของระบบการบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบัญชีชุมชน ด้านการใช้งานระบบ ด้านการออกแบบระบบ ด้านประสิทธิภาพของระบบ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของระบบ (n=9)

ลำดับ	ระบบการบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบัญชีชุมชน	ระดับ		ความหมาย
		ความเหมาะสม		
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านการใช้งานระบบ	4.54	0.46	มากที่สุด
2.	ด้านการออกแบบระบบ	4.53	0.47	มากที่สุด
3.	ด้านประสิทธิภาพของระบบ	4.56	0.44	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.54	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ความเหมาะสมของระบบการบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบัญชีชุมชน ด้านการใช้งานระบบ ด้านการออกแบบระบบ ด้านประสิทธิภาพของระบบ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านประสิทธิภาพของระบบ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.44) รองลงมา ได้แก่ ด้าน

การใช้งานระบบ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.46) ด้านการออกแบบระบบ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.47) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3 การถ่ายทอดระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ผลการวิจัยพบว่า

1. การถ่ายทอดระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ในด้านสถานการณ์การทำบัญชีชุมชน และด้านระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติการ (n=50)

ลำดับ	การถ่ายทอดระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน	ระดับปฏิบัติ		ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านสถานการณ์การทำบัญชีชุมชน	4.48	0.51	มาก
2.	ด้านระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน	4.50	0.50	มาก
รวมเฉลี่ย		4.49	0.51	มาก

จากตารางที่ 2 การถ่ายทอดระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ในด้านสถานการณ์การทำบัญชีชุมชน และด้านระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน พบว่า โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ ด้านสถานการณ์การทำบัญชีชุมชน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

2. การสะท้อนผลการถ่ายทอดระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน พบว่า ระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านมีระบบการใช้งานที่ดี เข้าใจง่ายในวิธีการจัดทำบัญชีทำให้สามารถนำมาใช้ในการทำบัญชีชุมชนได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาการทำบัญชีชุมชนไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชี ขาดความชำนาญในด้านการทำงบการเงิน กองทุนมีคณะกรรมการหลายกลุ่มบุคคล ข้อมูลบัญชีไม่มีความสมบูรณ์เพียงพอในการจัดทำงบการเงิน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสาเหตุของปัญหาในด้านการจัดทำงบการเงิน และทำบัญชีตามความเข้าใจของตนเอง ปัญหาในด้านการจัดเก็บเอกสารขาดระบบการจัดเก็บเอกสาร การบันทึกในกระดาด ทำให้เอกสารเกิดการชำรุดเสียหาย ขาดความรู้ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยสอดคล้องกับ เอกชัย อุตสาหะ และคณะ (2558) พบว่า ปัญหาของการบันทึกบัญชีของกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีไม่ถูกต้อง ไม่สามารถทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบันได้ ที่สอดคล้องกับ รัชชิตา กุฎีศรี และคณะ (2562) พบว่า การจัดทำบัญชีอย่างง่ายและไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชีเนื่องจากผู้จัดทำบัญชีกองทุนสวัสดิการ

ชุมชนบ้านในดงไม่มีความรู้ทางด้านบัญชีมาก่อนและไม่จบการศึกษาทางด้านบัญชีโดยตรงส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้น ทั้งนี้ การสร้างระบบการทำบัญชีชุมชนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงสามารถทำให้ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและพันธกิจกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ได้อย่างเหมาะสม

ผลจากการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ประกอบด้วย การบันทึกข้อมูลสมาชิก การบันทึกเงินฝาก-ถอน เงิน การบันทึกการกู้ยืมเงิน การบันทึกการส่งยอด ธนาकार การแสดงรายงานงบการเงิน และการคำนวณจ่ายเงินปันผล โดยความเหมาะสมของระบบ การทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ในด้านการใช้งานระบบ ด้านการออกแบบระบบ ด้านประสิทธิภาพของระบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้สืบเนื่องจาก ระบบสามารถประมวลผลได้อย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ รองลงมาคือระบบสามารถช่วยผู้ติดตามผลการดำเนินงานได้ ตรวจสอบข้อมูลย้อนหลังทางบัญชีได้ และระบบมีความเหมาะสมในการกำหนดสิทธิ์ ในการเข้าถึงการทำงาน และระบบสามารถประมวลผลเป็นงบการเงินที่ถูกต้อง สอดคล้องกับ สุณิสา รัตนประยูร (2560) การทำบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์สูงกว่าการจัดทำบัญชีด้วยระบบมือ เพราะเป็นระบบที่เข้าใจง่าย สามารถทำบัญชีด้วยตนเองได้ตามขั้นตอนของระบบ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ ประหยัดเวลา ประหยัดทรัพยากร และรวดเร็ว (วันชาติ บุญเก่า, 2555) ที่สอดคล้องกับ วิจิตรรัตน์ บุญทอง (2559) ระบบบัญชีที่มีการพัฒนารูปแบบการบันทึกบัญชีจากเดิม คือ การใช้ระบบบัญชีแบบบันทึกรายการรวมกัน เปลี่ยนมาเป็นระบบบัญชีที่มีการบันทึกรายการแยกออกจากกัน ระหว่างเงินกองทุนและเงินออม เพื่อให้การบันทึกบัญชีควบคุมได้ถูกต้อง ทั้งนี้ ระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านที่พัฒนาขึ้น มีการจัดทำบัญชีด้วยระบบโปรแกรมบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน เพิ่มประสิทธิภาพในการทำบัญชีให้มีความถูกต้อง และระบบการบริหารกองทุนที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และลดต้นทุนในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะข้อมูลด้านการเงินที่ได้จากระบบการบัญชี นำไปสู่การเติบโตของกลุ่ม ที่เป็นแหล่งทุนให้กับการสร้างรายได้ในชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง

ผลจากการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผลการถ่ายทอดระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ในด้านสถานการณ์การทำบัญชีชุมชน และด้านระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.51) ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการการถ่ายทอดระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชนมุ่งเน้นการใช้งานที่ดี เข้าใจง่ายในวิธีการจัดทำบัญชีทำให้สามารถนำมาใช้ในการทำบัญชีชุมชนได้เป็นอย่างดี และสามารถถ่ายทอดความรู้ระบบการทำบัญชีเพื่อการขยายผลให้กับกลุ่มสมาชิกอื่นๆต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

รูปภาพ 2 องค์ความรู้ใหม่ของการพัฒนาระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน

สรุป

ระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ประกอบด้วย การบันทึกข้อมูลสมาชิกในการรับสมาชิกใหม่ การบันทึกเงินฝาก-ถอนเงินในการเปิดบัญชีใหม่-เงินฝากหรือบัญชีหุ้น การบันทึกรับเงินฝาก และการบันทึกถอนเงินฝาก การบันทึกการกู้ยืมเงินในการเปิดบัญชีเงินกู้ การบันทึกการจ่ายเงินกู้ การรับชำระหนี้ การบันทึกการส่งยอดธนาคารในการบันทึกฝากโอนธนาคาร การบันทึกถอนโอนธนาคาร การแสดงรายงานงบการเงินของการแสดงงบทดลอง การแสดงงบกำไรขาดทุน การแสดงงบดุล การแสดงรายงานบัญชีแยกประเภท และการคำนวณจ่ายเงินปันผล โดยความเหมาะสมของระบบในด้านการใช้งานระบบ ด้านการออกแบบระบบ ด้านประสิทธิภาพของระบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลการถ่ายทอดระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน ในด้านสถานการณ์การทำบัญชีชุมชน และด้านระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ผลการสะท้อนผลการถ่ายทอดระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชน พบว่า ระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านมีระบบการใช้งานที่ดี เข้าใจง่ายในวิธีการจัดทำบัญชีทำให้สามารถนำมาใช้ในการทำบัญชีชุมชนได้เป็นอย่างดี กลุ่มเข้าร่วมการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้ทราบฐานะทางการเงินของตนเอง และสามารถถ่ายทอดความรู้ระบบการทำบัญชีเพื่อการขยายผลให้กับกลุ่มสมาชิกอื่นๆ ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยนี้ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำบัญชีชุมชนพบว่า การบันทึกข้อมูลสมาชิก การบันทึกเงินฝาก-ถอนเงิน การบันทึกการกู้ยืมเงิน การบันทึกการส่งยอด ธนาคาร การแสดงรายงานงบการเงิน และการคำนวณจ่ายเงินปันผล ดังนั้น กองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน ควรดำเนินการอบรม และกำหนดวิธีปฏิบัติงานทางบัญชีให้กับสมาชิก และประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีที่ทำให้ข้อมูลมีความถูกต้อง สอดคล้องกับความต้องการ มีความรวดเร็ว ความยืดหยุ่นในการออกรายงานที่สามารถทำให้ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายพันธกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยนี้ได้อาศัยความรู้ที่สำคัญของระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านต่างๆในพื้นที่จังหวัดเชียงราย และพื้นที่ที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน โดยควรมีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการขยายผลระบบการทำบัญชีกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้านไปสู่กลุ่มอื่นเพื่อสร้างขีดความสามารถการทำบัญชีชุมชนของการจัดการตนเองสู่ชุมชนเข้มแข็ง

เอกสารอ้างอิง

- กรกนก น้อยแถม และคณะ. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยทางการเงินและการมีส่วนร่วมของสมาชิกกับ ความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดรวมใจ 2 จังหวัดนนทบุรี. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 40(2), 78– 90.
- จรีวัลย์ รักดีวุฒิ. (2556). คุณลักษณะของสถาบันการเงินชุมชนที่มีคุณภาพและประสบความสำเร็จ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 32(3), 117–131.
- ชลิดา ลิ่นจี, กนกมณี หอมแก้ว และ ลักษมี บุญเยี่ยม. (2565). การควบคุมภายในที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ของคณะบัญชีมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. *วารสารศิลปการจัดการ*, 6(2), 682–695. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jam/article/view/254583>
- เทิดศักดิ์ ทองแย้ม. (2558). การจัดตั้งและแนวทางการพัฒนาสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารนวัตกรรมการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน*, 3(1), 2–12.
- นันทน์ภัส ธีระอกนิษฐ์ และ อรวรรณ นิมิตสูง. (2556). การศึกษาปัญหาและแนวทางการปฏิบัติงานตามระบบบัญชีกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 5(9), 1–13. สืบค้นจาก https://ph01.tci-thaijo.org/index.php/snru_journal/article/view/9898

- รัชชิตา ภูมิศรี และคณะ. (2562). การพัฒนาระบบบัญชีและการควบคุมภายในของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านในดง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 9(3), 47–55.
- วันชาติ บุญเก่า. (2555). *การประยุกต์ใช้ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติพัฒนาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิจิตรรัตน์ บุญทอง. (2559). *ระบบบัญชีที่เหมาะสมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
- สถาพร แสงสุโพธิ์. (2557). *การศึกษาเกี่ยวกับระบบบัญชีของสหกรณ์เครดิตยูเนียน*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยพายัพ.
- สมคิด แก้วทิพย์. (2556). *การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุนิสา รัตนประยูร. (2560). การเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดทำบัญชีด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลสถาน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 6(1), 158–172. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JLPRU/article/view/69026>
- สมเดช โรจนศรีเสถียร. (2558). *เทคนิคการวางระบบบัญชีให้มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: ธรรมนิติ.
- สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน. (2560). *แนวทางการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน*. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาชุมชน.
- สำราญ วิเศษ, ภัคดี โพธิ์สิงห์ และ สัญญา เคนาภูมิ. (2560). รูปแบบพัฒนาการบริหารจัดการของสถาบันการเงินชุมชนในจังหวัดนครพนม. *วารสารชอพยอม*, 28(2), 108–117. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ejChophayom/article/view/101360>
- เอกชัย อุดสาหะ และคณะ. (2558). *กระบวนการจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านสันโค้ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย*. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.